

ENNE- ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille

Suomen metsäkeskus ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia toteuttavat hankkeen

- Toteutusaika 1.1.2026-31.12.2028
- Kokonaisrahoitus 508 598,62 €, josta EU:n maaseuturahaston ja valtion osuus 90 %
- Edistää Keski-Suomessa metsäluonnon monimuotoisuutta tukevaa osaamista ja käytännön toimintaa
- Tuottaa valmiuksia ammattilaisille ja metsänomistajille ennallistamisasetuksen toimeenpanoon ja monimuotoisuuden turvaamiseen
- Tukee uusien ennallistamisen ja luonnonhoidon rahoitusmallien kehittämistä

Taustaa:

- Luontokadon hidastaminen on keskeinen tekijä myös metsien elinvoimaisuuden turvaamisessa
- Tiedon, osaamisen ja rahoituksen puute hidastaa luonnon monimuotoisuutta tukevien toimien toteutusta
- Metsänomistajat kaipaavat tukea päätöksentekoon
- Tutkitun tiedon pohjalta tehtävät päätökset edistävät kestäväää toteutusta
- Etenkin pienemmillä yrityksillä on tarve lisäkoulutukselle ja tuelle, joka edistää omaa osaamista ja metsänomistajien palvelemista
- EU:n ennallistamisasetus tuo uusia velvoitteita, joihin varautuminen on tärkeää

Luotettavaa tietoa välittämällä saadaan lievennettyä pelkoja, joita ennallistamisasetukseen kohdistuu

- Julkinen raha ei riitä kattamaan ennallistamisen aktiivisia toimia
- Myös metsäalan ulkopuoliset sektorit on tärkeää saada osallistumaan luontokadon pysäyttämiseen

Tavoitteita:

- Ammattilaisten osaaminen paranee ja syntyy uusia palvelutuotteita

- Metsänomistajien tietoisuus omista vaikutusmahdollisuuksista lisääntyy ja päätöksentekoa tutkittuun, tuoreeseen tietoon pohjautuen tuetaan
- Eri toimialojen tietoisuus luontokadon hidastamisen ja yhteisvastuun tarpeista lisääntyy
- Yritysten palveluntarjonta laajenee, ennallistamisasetus vahva ajuri
- Maakunnassamme tapahtuu metsien ja niihin kytkeytyvien elinympäristöjen ekologisen tilan kohenemista
- Ekologinen verkosto maakunnassa ja sen rajapinnoissa kehittyä
- Uudet verkostot ja yhteistyömallit tuovat yhteen eri toimialoja
- Kuntien ja muiden suurten maanomistajien ennallistamistoimia toteutetaan yksityisten rahoittajien kanssa, ennallistamisen rahoituspohja laajenee
- Keski-Suomeen syntyy uutta, yleishyödyllistä luontotietoa ja -osaamista

Tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Ammattilaisille tukea ennallistamismahdollisuuksien tunnistamiseen, töiden suunnitteluun, toteutukseen ja markkinointiin
 - Tiedontarpeen selvittäminen eri sidosryhmien osalta
 - Teoria tutuksi webinaareissa, työpajoissa ja muissa tilaisuuksissa
 - Käytäntö tutuksi maastossa ennallistamisen kohteilla eri työvaiheet huomioiden
 - Maanomistajien ja ammattilaisten yhteen saattaminen hanketapahtumien välityksellä
- Ennallistamisen demokohteet Keski-Suomessa
 - Viisi erityyppistä ennallistamiskohdetta
 - Toivakka ja Jyväskylän kaupunki, ensimmäiset demokohteet
 - Yrityksen osallistumaan toteutuksiin rahoittajan roolissa
 - Kohteiden hyödyntäminen maastossa toteutettavien tilaisuuksien järjestämiseksi
 - Tietomateriaalin tuotanto demokohteita hyödyntäen

Hanketapahtumia tarjolla:

- Webinaari paahde-elinympäristöistä 4.6.2026
- Webinaari lehtojen ennallistamisesta 14.8.2026

- Maastotilaisuus paahde-elinympäristöjen ennallistamisesta 11.6.2026 Laukaassa. Jutta Sorsa K-S elinvoimakeskuksesta asiantuntijana.
- Ilmoittautumiset tilaisuuksiin Metsäkeskuksen tapahtumakalenterin kautta.
- Tapio Oy järjestää ennallistamista toteuttaville ammattilaisille maastokoulutuksen lehtojen ennallistamisesta Muuramessa 20.8.2026. Edellisen viikon webinaari pohjustaa maastokoulutusta.

Tilaisuudet on suunnattu ammattilaisille ja aiheeseen perehtyneille maanomistajille, jotka ovat kiinnostuneita toteuttamaan ennallistamisen toimia omilla kohteillaan.

- Maastotilaisuus maanomistajille lehtojen ennallistamisesta suunnitteilla elosyyskuulle.
- FinnMetko 2026: ENNE-hanke järjestää Gradian metsähallissa kestävän metsien käytön teemaosaston, ohjelmassa muun muassa puheenvuoroja ja paneelikeskusteluja. Mukana kestävän metsien käytön yhteistyöhankkeita, mm. Tieme, HirviDrone, Monimetsä, Ehto/ Teos.

Ota yhteyttä:

Salla Laukkanen

projektipäällikkö

salla.laukkanen@metsakeskus.fi

+358 50 535 8422

Jyväskylän kaupunki, Soidensuon ennallistamiskohde

- Kohde sijaitsee Jyväskylän Soidenlammen virkistysalueella
- Yksi Jyväskylän lumivarmimmista ja suosituimmista latuverkoista kulkee Soidenlammen ja Soidensuon ympärillä
- Puunkorjuuta ajatellen haastavasti talviaikaan latujen keskellä
- Puuston arvo 200000-250000e
- Ulkoilu- ja virkistysmetsissä ei taloudellista tuottovaatimusta

Ennallistamisen suunnittelu ja toteutus

- Kohteen suoalueen ennallistamista lähdettiin suunnittelemaan yhteistyössä kaupungin ympäristönsuojelun kanssa vuosien 2024/2025 vaiheilla
- Ennallistamiseen haettiin kunta-Helmi rahaa, saatiin myönteinen päätös
- Ennallistamissuunnitelma tilattiin konsultilta
 - puuston käsittelyjen suhteen tehtiin vielä jatkosuunnittelua
- Ennallistamiseen valikoitiin Soidenlammen eteläpuolinen yhtenäinen suoallas
 - alueen pinta-ala noin 25 hehtaaria
- Tavoitteena parantaa alueen korpi-, räme- ja nevelinympäristöjen tilaa, luoda uusia pienipiirteisiä suo- ja pienvesielinympäristöjä sekä lisätä lahopuun muodostumista
- Vesitaloutta ohjataan luonnontilaiseen suuntaan tavoitellen vedenpinnan nostamista mahdollisimman korkealle (padotuksilla)
- Puuston osalta suurelta osin vähäpuustoista alkuperäistilaa ei tavoitella koko alueella
 - alkuperäistilan saavuttaminen voi olla haastavaa (vesakoituminen?) ja puustossa monimuotoisuus/virkistysarvoja
- Puuston poistoa tehdään noin yhteensä noin 5 hehtaarin alueella (osalla poimitaan, osalla poistetaan valtaosa puustosta)
 - keskiosan rämemännikkössä tavoitellaan avointa suoaluetta
 - reunan turvekangaskorpiin istutetaan puuston poiston jälkeen tervaleppiä
- Patoja alueelle on suunniteltu noin 87 kappaletta
 - Tehdään patoja kaivinkoneella ojien penkoista saatavilla maa-aineksista. Padot ovat halkaisijaltaan 5 metriä ja pituudeltaan 3-10 m riippuen saatavilla olevista maa-aineksista, jotka nostetaan pääasiassa yläjuoksun puolelta.

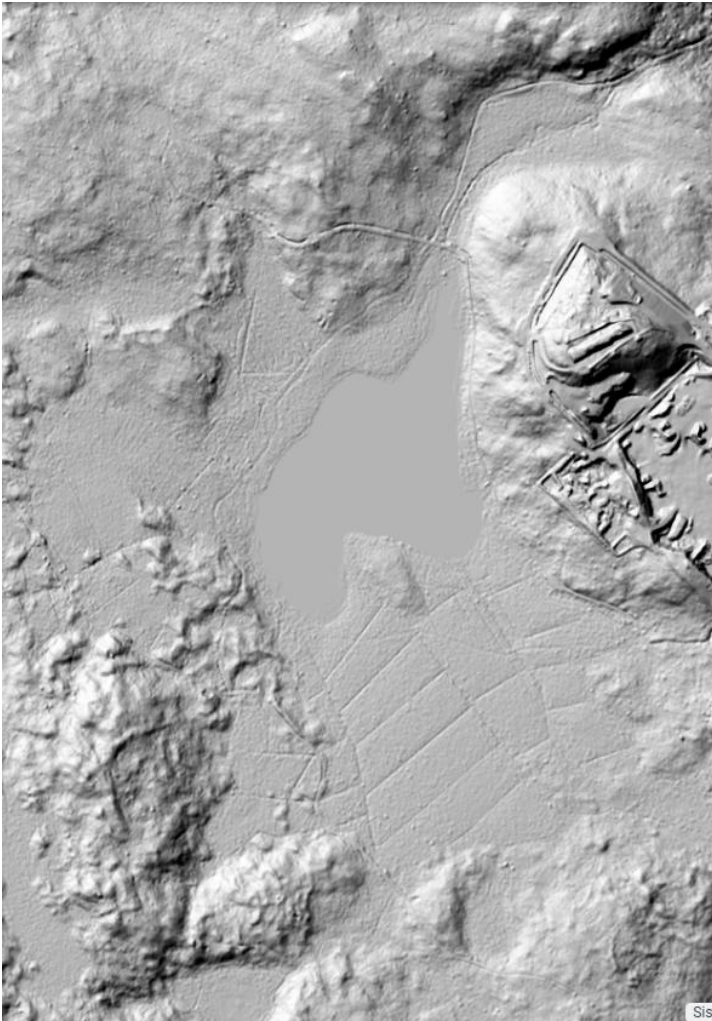
Maanmittauslaitoksen historiallinen ilmakeku kohteelta vuonna 1943:

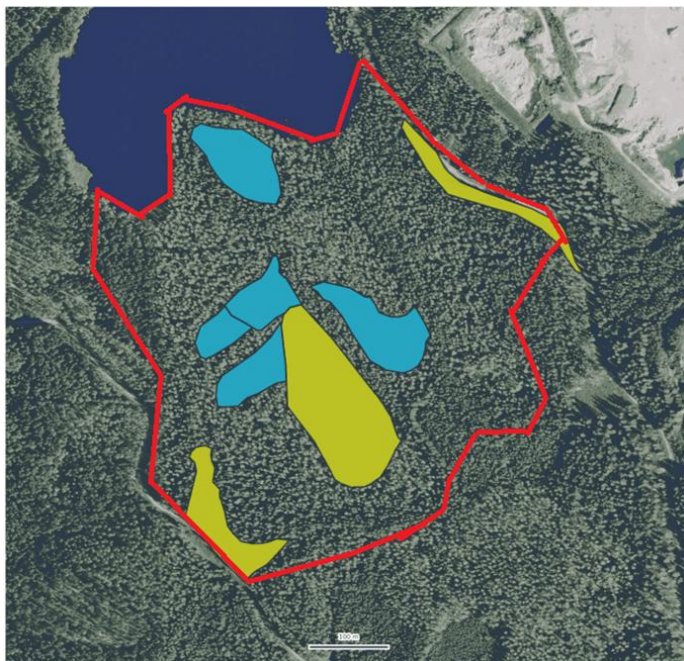
Maanmittauslaitoksen ilmakeku kohteelta 2024:

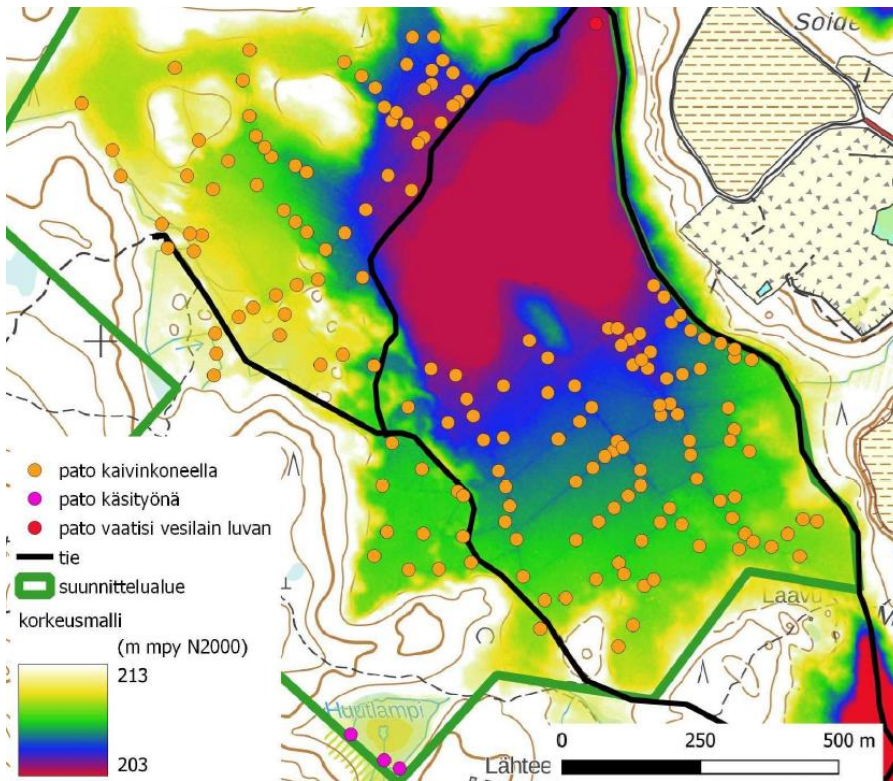
Vinovalovarjoste alueelta, Maanmittauslaitoksen maastotietokanta 2018:

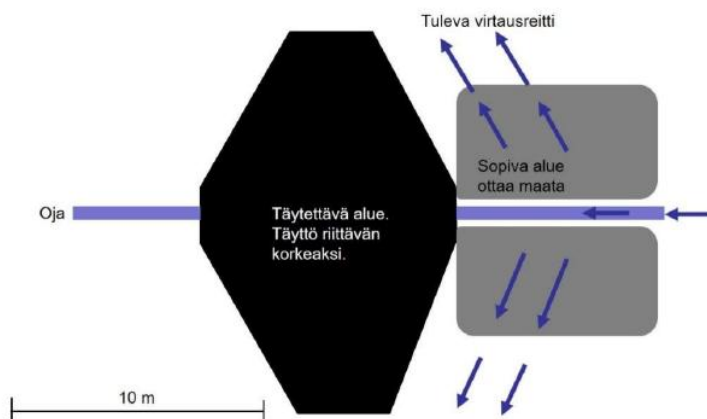
Puuston käsittelykartta. Keltaisilta alueilta poistetaan valtaosa puustosta. Sinisillä alueilla tehdään poimintahakkuu, eli puuston osittainen poisto:

Ennallistamistöiden padotuskartta kohteelta:

Patojen rakentamisperiaate:

Kuva 11. Kaivinkoneella tehtävän 3-10 metriä pitkän padon rakentamisen periaate. Riittävä jäveys on tärkeää, jotta pato varmasti kestä. Pienissä ojissa pato voi olla kuvan mittakaavaa pienempi.

Ota yhteyttä:

Lassi Savolainen

lassi.savolainen@jyvaskyla.fi

+358 50 472 2631